

Uw ideeën voor praktijkonderzoek zijn welkom

P. Galama (onderzoekcoördinator PR)

Jaarlijks worden ongeveer 300 proeven uitgevoerd op de Waiboerhoeve en de regionale onderzoekcentra (ROC's). U kunt hierop inspelen door ideeën aan te reiken voor onderzoek. De opzet van komende proeven kunnen dan worden aangepast of eventueel kan uw idee aanleiding zijn om een nieuwe proef op te zetten. Enkele ideeën uit de praktijk die gebruikt zijn in proeven worden genoemd. Ook worden enkele onderwerpen behandeld die momenteel erg ter discussie staan. Uw idee kan hierop aansluiten of andere originele ideeën zijn welkom. Een idee is nooit te gek. Op deze manier blijft praktijkonderzoek gericht op problemen in de praktijk.

Hoe wordt onderzoek beïnvloed?

Ideeën voor onderzoek komen overal vandaan. Jaarlijks worden ongeveer 130 wensen en suggesties schriftelijk ingediend bij de regionale proefbedrijven. Deze zijn afkomstig van veehouders, voorlichters, studieclubs, handel en industrie en andere regionale organisaties. Deze suggesties worden door de regionale onderzoekcommissies kritisch bekeken. Bij deze eerste selectie van ideeën is een breed gezelschap betrokken, zoals: veehouders, voorlichters van de Dienst Landbouw Voorlichting (DLV), leraren van een Agrarische Hogeschool, een dierenarts van de Gezondheidsdienst, een beleidsmedewerker van een Consuleringschap Landbouw in die regio. Daarna volgt een tweede selectie door onderzoekers van het PR, deskundigen van het Informatie en Kennis Centrum (IKC) en een dierenarts van de Gezondheidsdienst.

Deze selecties vinden plaats in december en januari. Na deze selectie worden er daarna in de loop van de tijd ongeveer 30 suggesties meegenomen in onderzoek. Dit gebeurt soms vlot na de indiening, maar meestal na een of meerdere jaren nadat er overleg is geweest met andere organisaties. Het blijkt vaak dat er doublures in de wensen voor onderzoek zitten, of dat ideeën al in onderzoek zijn.

Meer organisaties benaderen

Dit jaar zullen meerdere organisaties gevraagd worden om suggesties in te dienen. Dit is nodig omdat de veehouderij steeds meer in een breder perspectief moet worden bekeken. Denk bijvoorbeeld aan de positie van een melkveebedrijf in de hele produktiekolom, van 'gras tot monatoetje'. De consument zal steeds meer eisen stellen aan de manier waarop geproduceerd wordt, denk

aan welzijn dier en aandacht voor het milieu. Ook andere bedrijven hebben baat bij goed praktijkonderzoek, denk bijvoorbeeld aan de waterleidingsbedrijven.

Contacten

Naast het schriftelijk indienen van suggesties ontstaan veel ideeën voor onderzoek uit de diverse contacten die onderzoekers hebben met collega's, beleid, andere organisaties en andere onderzoekinstellingen ook in het buitenland.

Flexibiliteit

Een aantal van de 300 proeven is herhalingen van proeven op meerdere proefbedrijven of herhalingen over meerdere jaren. Dit is nodig om betrouwbare adviezen naar de praktijk te kunnen geven. Steeds meer zullen proeven voor meerdere jaren vooruit gepland worden, omdat financiers van het praktijkonderzoek vooraf afspraken willen maken over het aan te pakken onderzoek. Dit beperkt de flexibiliteit enigszins. Aan de andere kant zullen bepaalde onderwerpen eerder afgesloten worden dan nu het geval is, zodat er weer ruimte is voor een nieuw onderwerp.

Ideeën uit de praktijk

Een aantal onderzoeken die momenteel lopen of al zijn afgerond, is sterk beïnvloed door ideeën uit de praktijk. Enkele voorbeelden zullen hier worden genoemd.

Bodemverdichting

Door een specialist uit de voorlichting is in 1988 het probleem van bodemverdichting aangekaart. Dit probleem lijkt groter te worden doordat steeds meer zwaardere machines worden gebruikt. Door met name de veehouders in de ON-

derzoekcommissies is dit probleem nog eens onderstreept. Er zijn de laatste jaren diverse proeven uitgevoerd over hoe groot het probleem is en of hier met bijvoorbeeld een goede bandenspanning wat aan te doen is. Onlangs is dit onderzoek afgesloten met een themadag in Lelystad.

Bemesting

Eind tachtiger en begin negentiger jaren zijn er veel suggesties gekomen van veehouders en voorlichters over bemesting. Dit betrof bijvoorbeeld:

- de verdeling van de stikstof bij lagere giften
- de werkingscoëfficiënten van fosfaat en stikstof bij emissie-arme mestaanwending
- de invloed van verlaging van de stikstofgift op voederwaarde en productie van het vee

Het laatste is momenteel nog volop in onderzoek. Via ROC Zegveld hebben de veehouders veel aandacht gevraagd voor emissie-arme mestaanwendingstechnieken bij natte voorjaarsomstandigheden op de veengronden.

Andere teelten

Nadat veel onderzoek gedaan was naar het verkrijgen van goede kuilen kwamen vragen over andere teelten dan gras, met name vanuit het oogpunt van een milieu-vriendelijke voeding. Denk bijvoorbeeld aan de suggesties over de teelt van eigen krachtvoer, zoals: voederbieten, korrelmais en maiskolvensilage. Op ROC Cranendonck is veel discussie geweest over welke teelten zinvol zijn bij droge omstandigheden. In overleg met de onderzoekers van het PR zijn vele proeven met luzerne gestart.

Ook heeft de praktijk vaak behoefte aan het uitproberen van extremen, bijvoorbeeld weinig krachtvoer of veel snijmais voeren. Het onderzoek over uitsluitend snijmais voeren is onlangs afgesloten op ROC Cranendonck.

Embryo-transplantatie

In 1980 werd al door onderzoekers gesproken over embryo-transplantatie. In 1990 is door de regionale onderzoekcommissie van ROC Bosma Zathe een suggestie ingediend over het implanteren van zuivere vleesrasembryo's in het onder-eind van de melkveestapel. Het advies was toen negatief, omdat het op dat moment economisch niet interessant was vanwege hoge embryoprijzen en lage drachtigheidspercentages. Momenteel zijn er toch 130 proefkoeien op de Waiboerhoeve en op ROC De Vlierd geïmplantéerd met vleesrasembryo's om ervaring op te doen. Het

eerste Blonde d'Aquitaine stierkalf is ondertussen geboren en heeft op een leeftijd van 20 dagen f 1200,- opgebracht.

Biologische veehouderij

Via ROC Aver Heino is veel aandacht gevraagd voor ecologische en biologische veehouderijsystemen. Zo is in 1988 een suggestie ingediend voor onderzoek naar de ontwikkeling van klaver in een grasbestand om het kunstmestgebruik terug te dringen. In 1990 is door de onderzoekcommissie van Heino gevraagd een oriënterend onderzoek te gaan doen naar de mogelijkheden van duurzame ecologische landbouwsystemen op zandgrond.

Ideeën in discussie

Ideeën uit de praktijk kunnen van belang zijn voor het bijstellen van proeven of het opzetten van nieuwe proeven. Vaak is het ook een bevestiging van plannen van onderzoekers. De ideeën uit de praktijk helpen dan bij het stellen van prioriteiten. Zo zijn er momenteel discussies gaande over een aantal onderwerpen die nog vertaald moeten worden in concrete proeven. Mogelijk kunt u helpen deze onderwerpen concreet in te vullen. Suggesties in deze richting en uiteraard ook over totaal andere onderwerpen zijn welkom.

Bedrijf met lage kosten

Naast detailproeven worden door het praktijkonderzoek ook geheel nieuwe bedrijfssystemen uitgetoet. Zo zijn op de Waiboerhoeve nu systemen opgezet rondom een klaverbedrijf en een bedrijf met hoogproductief melkvee. Een bedrijf rondom automatisch melken (robot) is in wording. Er zijn ideeën om ook een bedrijf met lage kosten op te zetten. Lage kosten door bijvoorbeeld heel eenvoudige huisvesting, weinig mechanisatie en lage aanvoer van krachtvoer en kunstmest.

Dit idee zal uitgewerkt worden voor een melkveebedrijf, maar ook voor vleesvee is een eenvoudige opzet gewenst die zowel vriendelijk is voor het milieu als het welzijn van het dier. Ideeën op dit gebied zijn welkom.

Veehouderij en natuur

Veehouderij en natuur krijgt momenteel aandacht door in de bedrijfsvoering rekening te houden met weidevogels en beheer van sloten en perceelsranden. Welke beleving hebt u van natuur en wat vindt u dat aandacht zou moeten krijgen?

Mestverwerking

Veel rundveebedrijven zullen in de toekomst te maken krijgen met een mestoverschot op hun bedrijf. Aan welke oplossingen zou het praktijkonderzoek moeten gaan werken om hier iets aan te doen? Gedacht zou kunnen worden aan bijvoorbeeld scheiding van mest op de boerderij in een dunne en dikke fractie, waarbij de dikke fractie dan eenvoudiger afgezet zou kunnen worden.

Milieuvriendelijke teelten

Voederbieten bijvoorbeeld zijn een gewas dat de mineralen in de grond goed benut. Na de oogst blijft 'schoon' land achter. Ter vervanging van krachtvoer kan echter maar beperkte hoeveelheden aan de koeien gevoerd worden, omdat het nogal veel suikers bevat. Er is behoefte aan een milieuvriendelijk gewas met goede opbrengsten dat tevens een goed voer is voor het melkvee.

Wie heeft een idee?

Milieuvriendelijke stalsystemen

Met de opkomst van de ligboxenstallen is vooral gelet op efficiënt voeren en melken. Er is nauwelijks gelet op de milieuvriendelijkheid. Een grupstal of een voerligboxenstal lijkt in dat opzicht interessant, omdat de m² mestoppervlakte in verhouding tot een ligboxenstal minder is. Wie heeft een idee voor een stal waarin efficiënt gewerkt kan worden, weinig ammoniak-emissie is en die welzijnsvriendelijk is voor koe en boer?

Opsturen antwoordkaart

U kunt uw idee op de antwoordkaart invullen en zonder postzegel opsturen. Deze kaart kunt u in dit boekje vinden. Graag opsturen voor 1 november. Uw suggestie wordt dan eind van het jaar en begin 1994 besproken. In april 1994 krijgt u antwoord wat met uw suggestie is gedaan.

